

DBB 223 TÜRK İŞARET DİLİ I

5. HAFTA

Okuma Listesi

- Dikyuva, H., Makaroğlu, B. & Arık, E. (2015). Türk İşaret Dili Dilbilgisi Kitabı. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Yayınları: Ankara.
- Valli, C., Lucas, C., Mulrooney, K. J., & Villanueva, M. (1992, 1. Baskı; 2011, 5. baskı). Linguistics of American Sign Language. Washington, DC: Gallaudet University Press.
- Sutton-Spence, Rachel ve Bencie Woll (1999). Linguistics of British Sign Language. Cambridge: Cambridge University Press.
- Johnston, T. & Schembri, A. (2007). Australian Sign Language (AUSLAN): An introduction to sign language linguistics. Cambridge: Cambridge University Press.
- Meir, I. & Sandler, W. (2007). A language in space: The story of Israeli Sign Language. Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.
- Arık, E. (Ed.) (2013). Current directions in Turkish Sign Language research. Newcastle upon Tyne, UK: Cambridge Scholars Publishing.

Sesbilimsel Eşzamanlılık

Sesbilimsel eşzamanlılık terimi, işaret dilinin sesbilimsel parametrelerinin (el şekli, konum, hareket, yönelim ve el dışı hareketler) aynı zaman dilimi içerisinde tek bir seslemde sunulması şeklinde tanımlanabilir. Örneğin, sesbirim özelliği taşıyan el şeklinin, seslemde tek başına görülememesi nedeniyle işaret dillerinin sesbilimsel yapısının her zaman bir eşzamanlılık taşıyacağı kesindir.

	İLK	EKSİ
El şekli	<i>TİD-17</i>	<i>TİD-17</i>
Konum	<i>Vücut önü</i>	<i>Vücut önü</i>
Hareket	<i>Düz-Büyükçül-Tek</i>	<i>Düz-Büyükçül-Tek</i>
Yönelim	<i>Yukarıdan-Aşağıya</i>	<i>Soldan-Sağa</i>

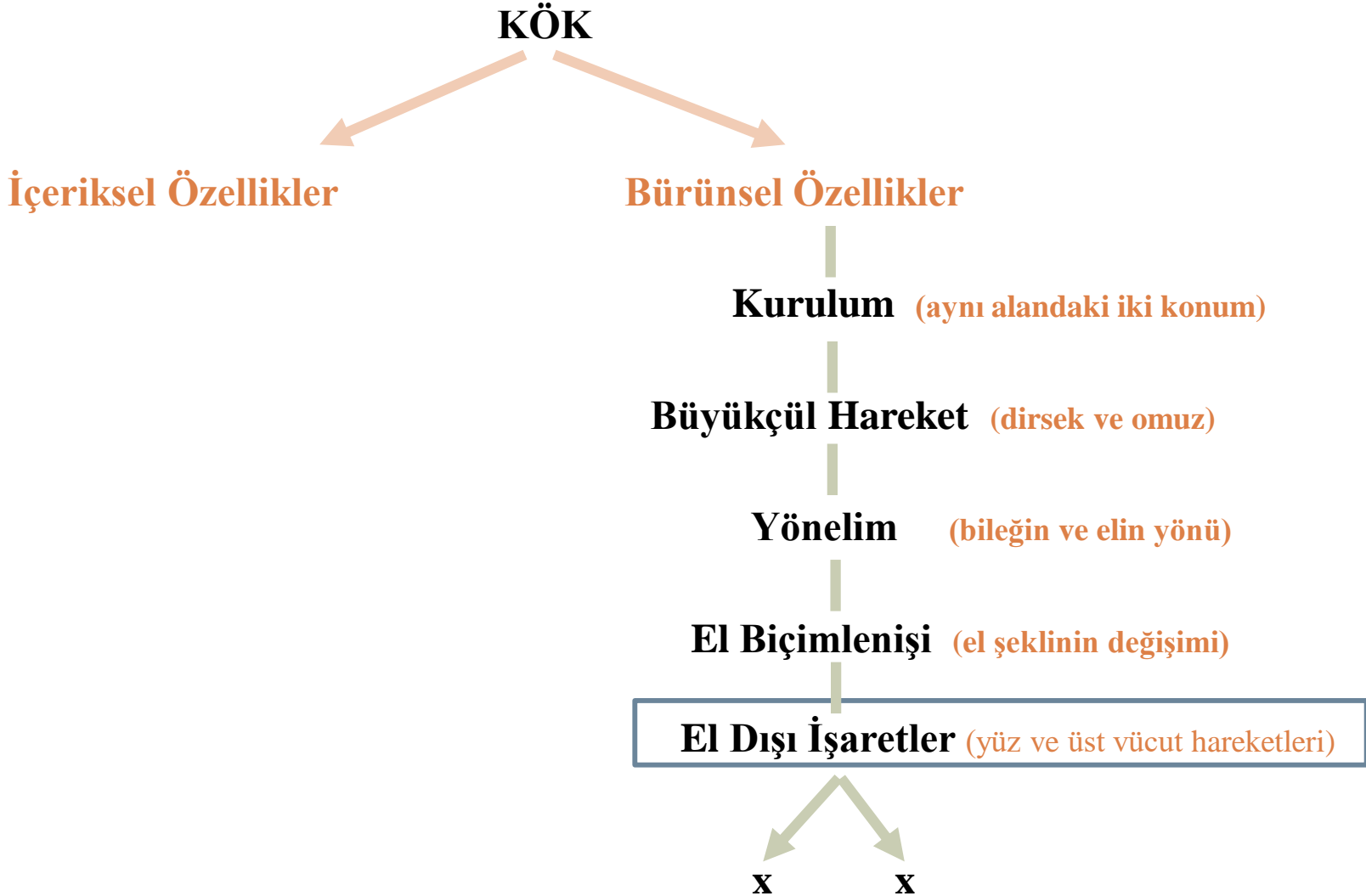
İşaret Dillerinde Seslem Yapısı

- İşaret dillerindeki seslem yapısının gerekliliklerini ortaya koyan Yetinmecî Sözcük Varsayımı'na (İng. Minimal Word Argument) göre doğru biçimleniş için bir sözcük/işaret en azından bir sesleme sahip olmalıdır.
- Konuşma dillerinde bir “ünlü” doğru biçimlenişini sağlarken işaret dillerinde ise “hareket” bu görevde bulunmaktadır (Brentari, 1990; Jantunen, 2007).

Bürünsel Model

- Bürünsel modele göre seslem yapısı, ele ait hareketlerden oluşan dört farklı türden oluşmaktadır: Kurulum hareketi, büyükçül hareket, yönelim hareketi ve el biçimleniş hareketi
- Kurulum hareketi: Vücut belli bir bölümünde iki konum ile yapılan benzer büyükçül hareket.
- Büyükçül hareket: Dirsek ve üst kol kullanılarak yapılan bir şekil ya da yöne sahip olan hareket.
- Yönelim hareketi: Bilek ve ön kol ile yapılan hareket.
- El biçimleniş hareketi: Parmakların boğumlarında oluşan hareket.
- El-dışı hareket: Ağız, dudak, kaş ve üst vücut tarafından oluşan hareket.

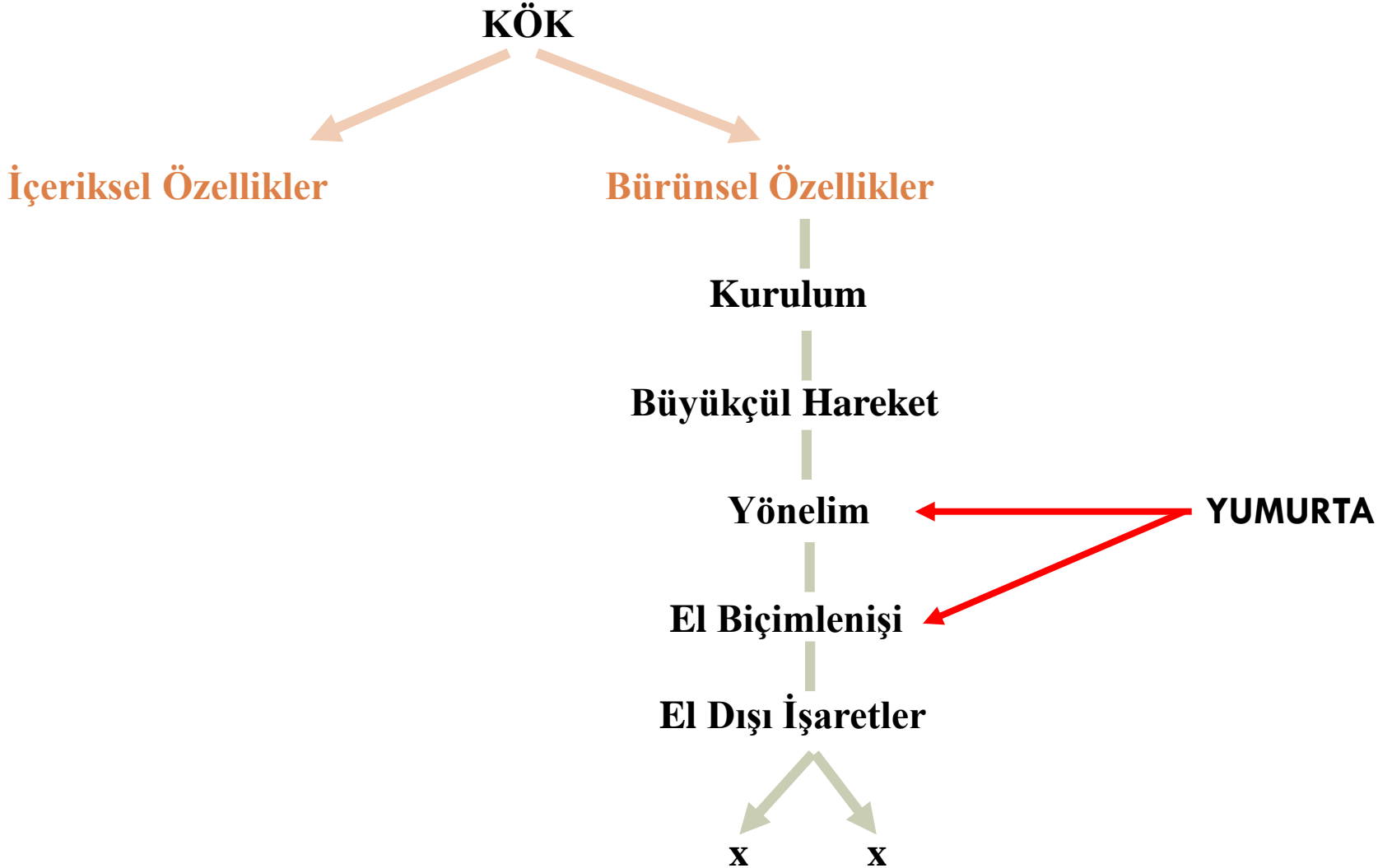
Seslem Yapısı

Seslem Ağırlığı

- Brentari, işaret dilinde bir seslemin maksimum seslem ağırlığı iki birimden oluştuğunu söylemesine karşın Fin İşaret Dili (FinSL) üzerinde yapılan çalışmalar, seslem ağırlığı birimlerinin ikiden daha fazla olabileceğini öne sürmekte, üç hatta dört birimin mümkün olduğunu belirtmektedir (Jantunen, 2005; Jantunen & Takkinen, 2010). Makaroğlu ve Bekâr (2015) benzer şekilde TİD'de seslem ağırlığının dört birime kadar olduğunu söylemektedir.

Seslem Ağırılığı

Seslem Ağırılığı

